

MÚR

Nahnali nás do veľkej bielej sály, zažmurkal som, svetlo mi rezalo oči. Potom som uvidel stôl, za ním sedeli štyria civili a nazerali do papierov. Ostatných väzňov nahnali dozadu, museli sme k nim prejsť celou miestnosťou. Zazrel som medzi nimi niekoľkých známych, ostatní boli asi cudzinci. Predo mnou stáli dvaja blondíni s guľatými lebkami; ponášali sa na seba; tuším Francúzi. Menší si neprestajne potáhal nohavice, asi z nervozity.

Trvalo to temer tri hodiny, bol som celkom otupený, v hlave som mal prázdno; ale v dobre vykúrenej miestnosti bolo predsa len znesiteľnejšie: dvadsaťštyri hodín nás totiž drglovala zima. Dozorcovia predvádzali väzňov rad-radom k stolu. Štyria civili sa ich spýtali na meno, zamestnanie. Obyčajne ani ďalej nezašli – prípadne ešte položili nemastnú-neslanú otázku, ako: „Zúčastnil si sa na sabotáži munície?“ Alebo: „Kde si bol deviateho ráno a čo si robil?“ Odpovede ani nepočúvali, aspoň tak sa zdalo; chvíľu mlčali s pohľadom upretým rovno pred seba a potom začali písať. Toma sa spýtali, či je pravda, že slúžil v Interbrigáde – nemohol zapierať, doklady mu našli

v kabáte. Juana sa nič nespýtali, ale keď povedal meno, dlho-dlho písali.

„To môj brat José je anarchista,“ vrazil Juan. „Istotne viete, že už tu nie je. Ja nie som v nijakej strane, nikdy som sa do politiky nemiešal.“

Neodpovedali mu. Juan ešte dodal:

„Nič som neurobil. Nechcem to odskákať za iných.“

Pery sa mu triasli. Dozorca mu naznačil, aby čušal, a odviedol ho.

Prišiel rad na mňa.

„Voláte sa Pablo Ibbieta?“

Prisvedčil som.

Civil nazrel do papierov a spýtal sa ma:

„Kde je Roman Gris?“

„Neviem.“

„Skrývali ste ho u seba, od šiesteho do devätnásteho?“

„Nie.“

Chvilku písali a dozorcovia ma odviedli. Na chodbe čakali Tom a Juan medzi dvoma dozorcami. Vykročili sme.

Tom sa spýtal jedného:

„Tak ako?“

„Čo?“ povedal dozorca.

„Bol to výsluch alebo súd?“

„Súd,“ odvetil dozorca.

„A čo s nami spravia?“

Dozorca stroho odpovedal:

„Rozsudok vám oznámia v celách.“

Naša cela pôvodne bola nemocničnou pivnicou. Bola tam hrozná zima, prievan, ťahalo zo všetkých strán. Celú noc nám drkotali zuby a ani cez deň to nebolo lepšie. Predošlých päť dní som prežil v žalári na arcibiskupstve, v akejsi stredovekej hladomorni. Bolo tam veľa väzňov a málo miesta, natlačili ich, kde sa dalo. Nebanoval som za svojou kobkou, nebolo tam zima, no bol som sám; a po čase má človek toho dosť. V pivnici som mal spoločnosť. Juan síce vôbec nehovoril – bál

sa, a potom, bol primladý, aby mal čo povedať. Ale Tom bol výrečný a vedel dobre po španielsky.

V pivnici bola lavica a štyri slamníky. Keď nás ta dovedli, sadli sme si a v tichosti sme čakali. Po chvíľke sa ozval Tom:

„Sme nahratí...“

„I ja si myslím,“ povedal som, „ale chlapcovi hádam nič neurobia.“

„Nemajú proti nemu nijaké dôkazy,“ povedal Tom. „Ibaže má brata revolucionára.“

Pozrel som na Juana. Akoby ani nepočul. Tom pokračoval:

„Vieš, čo robia v Zaragoze? Odsúdenci si musia políhať na cestu a prejdú po nich nákladnými autami. Jeden Maročan, čo stade odišiel, nám to rozprával. Vraj aby ušetrili muníciu.“

„Ale neušetria benzín,“ nadhodil som.

Zlostil som sa na Toma, takéto reči neboli namieste.

„A po ceste sa prechádzajú dôstojníci,“ pokračoval, „ruky vo vreckách, cigareta v ústach, a sledujú. Myslíš, že všetkých tých chlapov hneď na flaku usmrčia? Čerta starého. Nechajú ich revať. Zavše aj hodinu. Maročan vravel, že prvý raz sa div nepovracal.“

„Nemyslím, že by to tu urobili. Iba ak by naozaj nemali dost munície.“

Svetlo sem vchádzalo štyrmi okienkami a okrúhlym otvorom vľavo v povale, kadiaľ presvitalo nebo. Okrúhlou dierou, zvyčajne zakrytou príklopom, nasýpali do pivnice uhlie. Rovno pod dierou bola hĺbka uhoľného prachu; mali ním vykurovať nemocnicu, ale na začiatku vojny evakovali pacientov a uhlie tam ležalo bez účitku, niekedy naň aj napršalo, lebo zabudli spustiť príklop.

Tomovi sa rozklepotali zuby.

„Doparoma, zase sa trasiem,“ povedal, „už je to tu.“

Vstal a začal cvičiť. Pri každom pohybe sa mu na bielych zarastených prsiach rozhaľovala košeľa. Lahol si na chrbát, zdvihol nohy a robil „nožnice“: videl som, ako sa mu myká veľký zadok. Bol urastený, ale mal priveľa sadla. Prišlo mi na um, že

